

## **ПРВИ ДЕО**

**ТУЖИЛАЦ • СУДСКО ВЕЋЕ • ОПТУЖЕНИ • ОДБРАНА  
ПРАВНА АКТА • ПСЕУДОНИМИ И ШИФРЕ**

## **I ОТВАРАЊЕ ПРОЦЕСА И САСТАВ ОРГАНА СУЂЕЊА**

### **ЗАСТУПНИК ТУЖБЕ**

1. Пуковник Милош Минић,
2. Капетан Милош Јовановић, помоћник

### **СУДСКО ВЕЋЕ**

1. Пуковник Михаило Ђорђевић, председавајући

### **ЧЛАНОВИ СУДСКОГ ВЕЋА**

1. Потпуковник Милија Лаковић,
2. Потпуковник Михаило Јанковић,
3. Поручник Тодор Попадић, секретар

### **ДОПУНСКЕ СУДИЈЕ**

1. Мајор Никола Станковић и
2. Мајор Радован Илић.

### **ОПТУЖЕНИ**

1. Михаиловић Драгољуб-Дража,
2. др. Мољевић Стеван,
3. Жујовић Младен,
4. др. Топаловић Живко,
5. Виловић Ђуро,
6. Радић Радослав-Раде,
7. Враћешевић Славољуб,
8. Глишић Милош,
9. Јовановић Слобоцан.
10. др. Пурић Божићдар,
11. др. Нинчић Момчило,
12. Живковић Петар,
13. Кнежевић Радоје,
14. др. Гавриловић Милан,
15. Кнежевић Живан,
16. Фотић Константин,
17. Јовановић Драгомир-Драги,
18. Динић Танасије-Таса,
19. Јонић Велибор,
20. Докић Ђура,
21. Мушицки Коста,

22. Павловић Бошко,
23. др. Марковић Лазар-Лаза и
24. др. Кумануди Коста.

#### **ОПТУЖЕНЕ БРАНЕ\***

1. Михаиловића Драгољуба-Дражу,  
адвокати Ђоновић Никола и др. Јоксимовић Драгић, које  
је сам оптужени изабрао;
2. др. Мољевића Стевана,  
адвокат Атанацковић Рајко, кога је суд поставио;
3. Виловића Ђура,  
адвокат др. Омчикус Милан, кога је сам оптужени изабрао;
4. Радића Радослава-Рада,  
адвокат Вучетић Лазар, кога је суд поставио;
5. Враћешевића Славољуба и Глишића Милоша,  
адвокат Радовић Блажо, кога је суд поставио;
6. Јовановић Драгомира-Драгог,  
адвокат Дуканац Савко, кога је сам оптужени изабрао;
7. Динића Танасија-Тасу,  
адвокат др. Јовановић Богољуб, кога је сам оптужени  
изабрао;
8. Јонића Велибора,  
адвокат Живадиновић Милан, кога је сам оптужени  
изабрао;
9. Докића Ђуру,  
адвокат Јоксимовић Драгољуб, кога је сам оптужени  
изабрао;
10. Мушицког Косту,  
адвокат Ђирић Ђорђе, кога је суд поставио;
11. Павловића Бошка,  
адвокат Суботић Слободан, кога је суд поставио;
12. др. Марковића Лазара-Лазу,  
адвокат Николић Александар, кога је он сам изабрао;
13. др. Куманудија Косту,  
адвокат др. Попс Фридрих, кога је сам оптужени изабрао.

#### **ОТСУТНЕ ОПТУЖЕНЕ БРАНЕ**

1. Жујовића Младена и др. Топаловића Живка,  
адвокат Радовановић Л>уба, кога је суд поставио;
2. Јовановића Слободан,  
адвокат Терзић Милош, кога је суд поставио;
3. Пурића Божицара и Живковића Петра,  
адвокат Миљковић Павле, кога је суд поставио;

Браниоци Ђоновић Никола, др. Јоксимовић Драгић, др. Омчикус Милан, Дуканац Савко, др. Јовановић Богољуб, изјавили су суду да не желе да бране оптужене који су их изабрали. Но, с обзиром да оптужени одговарају за кривична дела због којих је одбрана потребна, то је суд, поступајући по службеној дужности, поставио за браниоце напред именоване по избору оптужених.

4. др. Нинчића Момчила,  
адвокат Алкалај Давид, кога је суд поставио;
5. Кнежевића Радоја и др. Гавриловића Милана,  
адвокат Суботић Слободан, кога је суд поставио;
6. Кнежевића Живана и Фотића Константина,  
адвокат Тасић Драгутин, кога је суд поставио;

#### **ПРЕДСТАВНИЦИ ИНФОРМАТИВНИХ АГЕНЦИЈА И НОВИНСКИХ РЕДАКЦИЈА**

Суђењу у Топчидеру присуствовало је преко сто новинара од којих је близу 60 било из иностранства, претставника свих великих светских листова и агенција. Своје специјалне дописнике упутиле су агенције ТАСС, ЧТК, ПАП, Ројтер, Асошијетед прес, Ажанс Франс прес, Јунајтед прес, Оверсиз њус еџенси, Интернешенел њус сервис, Јеврејска новинарска агенција, Теле-прес, Албанска телеграфска агенција и листови Правда, Известија, лондонски Тајмс, Дејли воркер, њујоршки Тајмс, Њујорк Хералд Трибјун, Њус Кроникл, Дејли експрес и друти. Да би се страним новинарима, који су били из СССР, Бугарске, Албаније, Пољске, Чехословачке, Сједињених Америчких Држава, Енглеске, Француске, Кине, Мађарске, Румуније, Данске и других земаља, омогућило најбрже вршење службе, у Топчидеру, где је одржано суђење, установљена је специјална пошта за пријем новинарских телеграма и постављене су телефонске везе.

Целокупни ток процеса превођен је на руски, француски и енглески језик, тако да су страни новинари непосредно могли да прате сваку реч суда и оптужених. У оваквим условима за вршење новинарске службе, страни дописници слали су извештаје својим агенцијама и редакцијама о исказима и чињеницама са суда већ неколико минута после њиховог саопштавања на процесу.

Били су присутни и специјални извештачи листова свих народних република Југославије.

Београдска радиостаница вршила је пренос целог тока суђења, тако да су читава земља и сва светска јавност могли да слушају сваку реч на овом великом процесу. Стотине хиљада лица широм Југославије са највећом пажњом слушали су пренос са топчидерског суђења преко мегафона по својим радионицама, трговима, установама и кућама, по градовима и селима.

## **II ПРАВНА АКТА НА ОСНОВУ КОЈИХ ЈЕ ВОЂЕН СУДСКИ ПРОЦЕС**

### **A НАЦИОНАЛНИ ПРОПИСИ**

#### **1. ЗАКОН О КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА ПРОТИВ НАРОДА И ДРЖАВЕ**

##### **Члан 1**

До доношења кривичног законика Демократске Федеративне Југославије кривична дела против народа и државе кажњаваће се по овом Закону.

##### **Члан 2**

1) Као кривично дело против народа и државе сматраће се свака радња којом се иде на то да се путем насиља обори или угрози постојеће државно уређење Демократске Федеративне Југославије, или да се угрози њена спољна безбедност или основне демократске, политичке, националне и економске тековине ослободилачког рата: федеративно уређење државе, равноправност и братство југословенских народа и народна власт.

2) Казниће се као кривично дело по овом Закону и свака радња из претходног става која је уперена против сигурности других држава са којима Демократска Федеративна Југославија има уговор о савезу, пријатељству или сарадњи а на бази узајамности.

##### **Члан 3**

Као кривична дела из чл. 2 казниће се:

1) ко предузме какво дело које иде на то да се силом обори Народно претставништво Демократске Федеративне Југославије или савезних земаља или збаце савезни или земаљски органи врховне државне управе или месни органи државне власти, или да се они претњом силе спрече да врше своја законита права и дужности, или принуде да их врше у циљу у коме то жели извршилац насиља;

2) држављанин Југославије који изврши дела којима се наноси штета војној снази, одбранбеној способности или економској моћи Демократске Федеративне Југославије или се угрожава независност или неприкосновеност њене територије;

3) ко изврши ратни злочин, тј. ко у време рата или непријатељске окупације ради као покретач, организатор, наредбодавац, помагач или непосредни извршилац убиства, осуђивања на смртне

казне и њиховог извршења, хапшења, мучења, присилног исељавања или одвођења у концентрационе логоре, интернације и присилни рад становништва Југославије; ко врши намерно изгладњавање становништва, принудно однорођивање, принудну мобилизацију, одвођење у проституцију и силовање, присилно превођење у другу веру; ко под истим условима врши потказивања која имају резултат у овом ставу наведене мере терора и присиљавања или ко под истим околностима наређује или врши паљевине, уништавања или пљачку јавне или приватне имовине, ко постане функционер терористичког апарата и полицијских формација окупатора или службеник затвора, концентрационих и радних логора, или нечовечно поступа са југословенским држављанима и ратним заробљеницима;

4) ко у време рата организује или врбује друге да ступе, или сам ступа у наоружане војничке или полицијске формације састављене од југословенских држављана у циљу помагања непријатеља и заједничке борбе с њиме против своје отаџбине, примајући од непријатеља оружје и покоравајући се његовим наредбама;

5) ко у време рата који се води против Југославије или њених савезника прими службу у непријатељској војсци или учествује у рату као борац против своје отаџбине или њених савезника;

6) ко у време рата и окупације ступи у политичку сарадњу или прими службу у органима непријатељске власти и помаже исте у спровођењу реквизиције, одузимању хране и других добара или у спровођењу ма каквих присилних мера према становништву Југославије;

7) ко организује оружану побуну или учествује у њој или организује оружане банде или њихово убацивање на територију државе у циљу вршења дела из чл. 2 овог Закона, или ко напусти своје место становања и ступи у групу наоружану и организовану за вршење таквих дела;

8) ко у земљи или ван ње организује удружење са фашистичким циљевима ради вршења злочина из чл. 2 овог Закона;

9) држављанин Југославије који потстиче страну државу на рат против своје отаџбине или на оружану интервенцију, на економски рат, на узапћење имовине Демократске Федеративне Југославије и њених држављана, на прекид дипломатских односа, раскидање међународних уговора или на мешање у унутрашње послове своје отаџбине или ма чиме помаже страну државу која се налази у рату са Југославијом;

10) ко врши шпијунажу, тј. предаје или краде или прикупља податке и документа, која по својој садржини претстављају нарочито чувану државну или војну тајну, у циљу да их преда страни држави, непријатељској или фашистичкој организацији или ма ком непозваном лицу;

11) ко у време рата предузме какву радњу којом се иде на то да одбранбени објекти или положаји или било каква средства за вођење рата или друге ратне потребе дођу у руке непријатеља или

да се униште или учине неупотребљивим или поремети њихова намена; да Југословенска армија или војске савезничких земаља или поједини војници падну непријатељима у руке или да војна предузећа или војне мере буду ометане или доведене у опасност;

12) ко лиши живота војно лице или претставника или службеника народне власти приликом или поводом вршења његове службене дужности или таква иста лица савезничких или пријатељских држава;

13) ко у циљу наведеном у чл. 2 разори или оштети рушењем, паљењем или другим средством саобраћајна постројења или друге јавне везе, водовод, јавна складишта и уопште јавну имовину.

#### Члан 4

1) Дела из чл. 3 и тач. 2 чл. 2 казниће се лишењем слободе са принудним радом најмање три године, конфискацијом имовине и губитком политичких и грађанских права, а при постојању нарочито отежавајућих околности смртном казном.

2) Ако су наведена кривична дела извршена за време рата или ратне опасности, казна лишења слободе с принудним радом не може бити мања од пет година.

3) Сва дела из чл. 1 повлаче притвор кривца.

#### Члан 5

Ако је извршилац кривичног дела из чл. 3 тач. 1 до 13 побегао из земље с непријатељем или у иностранству ради на остварењу истих кривичних дела, казниће се и губитком држављанства.

#### Члан 6

1) Саучесници и чланови организација образованих у циљу вршења злочина из чл. 2 казниће се при постојању олакшавајућих околности лишењем слободе с принудним радом најмање годину дана.

2) Члан организације из тач. 7 и 8 чл. 3, који се својеволно преда властима и открије организацију или саопшти о њој важне чињенице пре но што они или организација изврше неко дело по овом Закону, ослободиће се кривичне одговорности. У случају да је дело извршено, казниће се најнижом казном предвиђеном за извршено дело.

#### Члан 7

За тешку телесну повреду лица наведених у тач. 12 чл. 3, извршену при истим околностима предвиђеним за дело убиства, извршилац ће се казнити лишењем слободе с принудним радом најмање годину дана.

#### Члан 8

1) Лице које је знало за припрему или за извршење кога кривичног дела из чл. 2 а о томе није известило власти, казниће се принудним радом најмање годину дана.

2) Војно лице које је знало за припрему или извршење дела издаје или шпијунаже (чл. 3 тач. 1, 2 и 10) а о томе није известило власти, казниће се лишењем слободе с принудним радом најмање две године.

#### Члан 9

1) Пропаганда или агитација која садржи позив на насилно обарање постојећег државног уређења, казниће се лишењем слободе с принудним радом најмање од једне године дана.

2) Ако је дело извршено путем штампе и радија, узеће се то као отежавајућа околност.

3) Ако радње из ст. 1 и 2 овог члана изазову теже последице или се изврше за време рата или у местима под војном управом, казниће се као кривична дела из чл. 2 овог Закона.

4) Сопственици штампарија односно за штампарију одговорна лица, који отштампају списе или ствари које садрже пропаганду или агитацију у циљу наведеном у ст. 1 овог члана, казниће се лишењем слободе, а у случају да је дело извршено из нехата новчаном казном.

#### Члан 10

Лица која за време рата привредно сарађују са непријатељем односно окупатором, тј. која своја индустријска, трговачка, транспортна или друга предузећа или своју стручну спремину ставе на расположење непријатељу за циљеве производње односно сами производе предмете који јачају економску снагу и ратни потенцијал непријатеља, или њихова сарадња с непријатељем садржи нарочито тешке облике експлоатације и притиска на раднике уз помоћ окупаторских власти, казниће се лишењем слободе с принудним радом до 10 година и конфискацијом имовине.

#### Члан 11

Ко помаже ма на који начин наоружане банде или сличне организације или њиховим активним члановима даје склониште, доставља, крије или превози оружје, храну, материјал, новац и друго, служи за одржавање везе или им чини друге услуге, или омета власти у њиховом откривању и хватању, казниће се лишењем слободе с принудним радом најмање годину дана.

#### Члан 12

Давање, крађа или прикупљање економских података, који по својој садржини не претстављају нарочито чувану тајну, али



по изричитој забрани закона или по наређењу руководећих привредних органа не подлеже објављивању, у циљу давања уз награду или без награде страним државама, непријатељским или фашистичким организацијама или непозваним лицима, казниће се лишењем слободе од три месеца до три године.

#### Члан 13

1) Покушај дела предвиђених овим Законом кажњава се као извршено кривично дело.

2) За кривична дела из овог Закона могу се и где није нарочито предвиђено изрећи уз главу казну и друге споредне казне по Закону о врстама казни.

#### Члан 14

1) Кривична дела из овог Закона суде у првом степену народни окружни судови, а за војна лица војни судови.

2) У нарочито важним случајевима судиће за кривична дела из чл. 2 овог Закона земаљски врховни судови, а ако је такво дело од општег државног значаја, војно веће савезног Врховног суда, односно савезни Врховни суд.

3) У овом случају ови ће судови судити у првом и последњем степену.

#### Члан 15

1) Саслушање осумњиченог у припремном поступку и присуство оптуженог на главном претресу због кривичних дела по овом Закону обавезно је.

2) Претрес без присуства оптуженог може се одржати само:

а) ако се оптужени изјаснио да на то пристаје,

б) ако је утврђено да се оптужени сакрива од власти или је побегао из земље или у иностранству ради на остварењу кривичних дела из овога Закона.

3) Отсутном осумњиченику поставиће суд браниоца још у припремном поступку.

#### Члан 16

На пресуде судова првог степена или места жалби на суд вишег степена, чија је пресуда извршна.

#### Члан 17

Поступак по делима из овог Закона је хитан.

#### Члан 18

1) Дела извршена пре ступања на снагу овог Закона, а која још нису пресуђена, казниће се по овом Закону, ако су његове одредбе блажије од ранијих законских прописа.

2) Предмети који су на раду код војних судова, а по којима до ступања на снагу овог Закона нису изречене првостепене пресуде, предаће се на даљи рад судовима надлежним по овом Закону.

#### Члан 19

Савезни Министар правосуђа прописаће потребна упутства за спровођење овог Закона.

#### Члан 20

Ступањем на снагу овог Закона престају важити сви законски прописи који су у супротности са његовим одредбама.

#### Члан 21

Овај Закон ступа на снагу кад се објави у „Службеном листу Демократске Федеративне Југославије“.

25 августа 1945 године

Београд

**Претседништво Привремене народне скупштине  
Демократске Федеративне Југославије**

Секретар

**М. Перуничих, с. р.**

Претседник,

**др. И. Рибар, с. р.**

## **2. ЗАКОН О КОНФИСКАЦИЈИ ИМОВИНЕ И О ИЗВРШЕЊУ КОНФИСКАЦИЈЕ**

### **Члан 1**

Конфискација имовине у смислу овог закона јесте принудно одузимање без накнаде у корист државе целокупне имовине (потпуна конфискација) или тачно одређеног дела имовине (делимична конфискација) физичког или правног лица. Имовином физичког лица сматра се имовина која је његова лична својина или која је његов удео у заједничкој имовини са другим лицима. Под имовином разумеју се и сва имовинска права. Конфискацију могу изрећи само државни органи који су за то законом овлашћени и само у случајевима који су предвиђени законом.

### **Члан 2**

Државни орган који покреће поступак по делима и у случајевима за које закон предвиђа конфискацију прибавиће податке о целокупној имовини лица против којег се тај поступак покреће и доставиће их државном органу надлежном за доношење одлуке о конфискацији.

При доношењу одлуке о конфискацији узеће се у обзир сви подаци о имовини лица против којег се одлука доноси.

Ако суд утврди да осуђени нема уопште имовине или да његова имовина, која би имала бити конфискована, незнатно прелази онај део имовине који се по чл. 4 овог закона изузима од конфискације, суд неће изрећи казну конфискације, што ће се у самој пресуди навести.

### **Члан 3**

Може се конфисковати само имовина оног лица против којег је донета на закону основана одлука о конфискацији, ма у чему се та имовина састојала.

### **Члан 4**

Од конфискације се изузимају: 1) лични предмети и предмети кућанства који су неопходни за живот осуђеног и његове уже

породице, као одело, рубље, обућа, посуђе, намештај; 2) оруђа сваке врсте која су осуђеноме неопходна за обављање личног занатског рада или другог самосталног или полусамосталног занимања, ако осуђеник није судском одлуком лишен права да обавља такав рад и занимање; 3) окућје, минимум земљишног поседа и живог и мртвог инвентара са зградама за становање и привреду, неопходним осуђеноме и његовој ужој породици за одржавање ситног сељачког газдинства без употребе туђе радне снаге; 4) храна и огрев за личну употребу осуђенога и његове уже породице за четири месеца; 5) новчана свота за осуђенога и сваког члана његове уже породице, која не може прећи просечну тромесечну надницу радника у односном месту.

У случају конфискације куће у граду у којој станује осуђени са ужом породицом, обезбедиће се осуђеноме и његовој породици стан неопходан за живот било у конфискованој било у некој другој кући.

Приликом одређивања имовине која се у смислу овог члана има оставити осуђеноме и његовој ужој породици, суд ће узимати у обзир околности сваког појединог случаја и месне привредне услове. Имовина која се остави ужој породици има се сразмерно пренети на све њене чланове.

Под ужом породицом, у смислу овог Закона, подразумевају се брачни дуг и деца осуђенога, ако живе с њим у заједничком домаћинству.

Прописи ст. 1 тач. 1, 3, 4 и 5 и ст. 2 овог члана примењиваће се и на остала лица које је осуђени дужан издржавати, а која немају других средстава за живот.

## Члан 5

Конфискована имовина прелази у државну својину са својом активом и пасивом.

За обавезе осуђенога чија је имовина конфискована држава одговара до висине вредности конфисковане имовине, и то само ако су те обавезе настале пре извршења дела.

Ако је изречена делимична конфискација, држава одговара за такве обавезе осуђенога сразмерно вредности конфисковане имовине.

Суд који спроводи конфискацију позваће повериоце осуђенога, објавом одлуке на судској табли по чл. 16 ст. 2 овог Закона, да пријаве суду своја потраживања у року од 15 дана по овој објави. Овакав позив суд ће и посебно упутити познатим му хипотекарним повериоцима. Поверилац који не пријави суду своје потраживање у одређеном року може тражити остварење свог права редовним поступком у року од године дана по наведеној објави.

#### Члан 6

У случајевима обуставе поступка о конфискации, правоснажне ослобађајуће пресуде или поништења одлуке о конфискации, конфискована имовина мора бити враћена власнику. Ако није могуће враћање саме имовине надокнадиће му се њена вредност у новцу.

Исплата се врши из прихода од конфискованих и ликвидираних имовина. Ближе одредбе о томе прописује правилником Министар финансија ФНРЈ.

#### Члан 7

Ако је изречена казна делимичне конфискации, суд мора у пресуди тачно и подробно означити имовину која се има конфисковати, а не само да назначи величину дела (половина, трећина итд.) или само вредност без назначења предмета.

#### Члан 8

Правоснажном пресудом којом је изречена конфискација држава стиче право својине на конфискованој имовини као и остала имовинска права која су обухваћена конфискацијом.

#### Члан 9

Ништавне су правне радње лица осуђеног на конфискацију које су извршене за време поступка по делима и случајевима за које закон предвиђа конфискацију и услед којих је конфискација осуђена или отежана. Исто тако ништавне су и правне радње таквог лица које су извршене пре покретања овог поступка у намери да се конфискација осујети или отежа. Сматра се да је таква намера постојала, уколико се не докаже противно.

#### Члан 10

Секвестрација у смислу овог закона јесте привремено одузимање управе над целокупном имовином или делом имовине лица за које постоји основана претпоставка да ће против њега бити изречена конфискација и преношење те управе на државни орган надлежан за управу народном имовином, у циљу обезбеђења имовинских интереса државе.

Секвестрација престаје правоснажним окончањем поступка по делима и случајевима за које закон предвиђа конфискацију.

#### Члан 11

Јавни тужиоци, Државна и земаљске комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача и државни органи надлежни за управу народном имовином, пре покретања или у току поступка по делима и случајевима за које закон предвиђа конфи-

скацију, могу захтевати секвестрацију односно забрану отуђења и оптерећења и друга средства обезбеђења на имовини за коју постоји опасност уништења, отуђења, оптерећења, оштећења или умањења њене вредности.

Захтев за секвестрацију односно друга средства обезбеђења подноси се оном суду пред којим је покренут или треба да буде покренут кривични поступак противу власника имовине на којој се тражи обезбеђење. Овај суд има донети одлуку о таквом захтеву у року од три дана након примљеног захтева.

За време трајања секвестрације трећа лица могу остваривати своја права на секвестрираној имовини само са пристанком надлежног органа за управу народном имовином.

## Члан 12

Прописи овог Закона о конфискацији и њеном спровођењу сходно ће се примењивати и на секвестрацију и остала средства обезбеђења.

При спровођењу одлуке о секвестрацији или другом средству обезбеђења суд ће водити рачуна да се обезбеди издржавање лицима наведеним у чл. 4 ст. 4 и 5 овог Закона.

## Члан 13

Конфискација имовине спроводи се само на основу правноснажне одлуке суда или другог државног органа који је на то законом овлашћен.

## Члан 14

Правоснажна одлука о конфискацији одмах ће се доставити ради извршења среском суду надлежном за спровођење конфискације, осуђеноме односно његовом стараоцу, надлежном државном органу за управу народном имовином, месном народном одбору и надлежном јавном тужиоцу.

За спровођење конфискације надлежан је онај срески суд на чијем се подручју налази конфискована имовина.

Ако се имовина налази на подручју више среских судова, сваки ће срески суд спровести конфискацију на свом подручју. Поступак спровођења конфискације хитан је.

## Члан 15

По пријему правоснажне одлуке о конфискацији срески суд одредиће свог изасланика који ће извршити попис имовине чија се конфискација има спровести, а уједно ће одредити дан, време и место пописа.

Своју одлуку о томе суд ће доставити осуђеноме или његовом стараоцу, надлежном државном органу за управу народном имовином и месном народном одбору, и објавиће је на судској табли.

#### Члан 16

Осуђенога који је у затвору или изван земље може заступати у поступку спровођења конфискације један члан његове уже породице, односно пуномоћник којег овај или осуђени одреди, а у случају да овога нема суд ће по службеној дужности одредити стараоца.

#### Члан 17

Чим се отпочне поступак спровођења конфискације, суд ће по службеној дужности или на предлог надлежног државног органа за управу народном имовином или јавног тужиоца предузети све потребне мере ради обезбеђења те имовине од уништења, пропадања, квара, оштећења и умањења њене вредности.

#### Члан 18

Судски изасланик почиње спровођење конфискације на лицу места пописом и проценом имовине, која се има поближе означити, уз сарадњу једног члана месног народног одбора, а по потреби и проценитеља.

Процена имовине врши се према њеној вредности на дан пописа.

Кад се ради о непокретностима, судски изасланик у канцеларији месног народног одбора, а на лицу места ако се иначе не могу тачно установити и означити непокретности, проглашује да је пописом спроведена њихова конфискација и то уноси у записник.

Кад се ради о покретностима, судски изасланик запечатитиће просторије у којима се налазе и на улазним вратима истаћи ће објаву о спроведеној конфискацији и о забрани располагања конфискованим покретностима, док ће у запечаћеним просторијама на зид истаћи списак пописаних ствари које се у њима налазе.

Ако са осуђеним у истим просторијама станују и друга лица па стога није могуће просторије затворити и запечатити судски ће изасланик на сваки конфисковани предмет залепити цедуљу са службеним печатом у знак проведене конфискације, као и на зиду један примерак укупног пописа. У том случају судски изасланик, ако није могућно конфисковане ствари одмах однети, предаће конфисковане ствари на чување најстаријем укућанину или другом подесном лицу.

Ако из било којих разлога није могуће поступити по одредбама из предња два става, судски изасланик обезбедиће пописану покретну имовину на најподеснији начин.

Записник о спроведеној конфискацији потписује судски изасланик, члан месног народног одбора који је присуствовао попису и процени, присутни ггретставник државног органа надлежног за управу народном имовином, проценитељ уколико га је било и осуђеник, а ако није присутан онда један присутни пунолетни његов укућанин, првенствено члан његове породице, односно пуномоћник или старалац.

#### Члан 19

Суд који спроводи конфискацију известиће о резултату спроведеног поступка суд односно орган Државне управе, који је донео одлуку о конфискацији.

#### Члан 20

Приликом спровођења конфискације могу трећа лица истичати излучне захтеве у погледу конфисковане имовине. О захтевима судски изасланик кратко ће унети у записник, али он не може о њима одлучивати.

Тамо где на имовини која се конфискује постоји право удивичког уживања и право девојачког удовољења и издржавања, та ће се права сматрати као стварна права и њих је судски изасланик дужан унети у записник као таква и као излучни захтев.

#### Члан 21

О излучним захтевима из претходног члана који се ставе у току спровођења конфискације или у року од осам дана по спроведеној конфискацији суд који спроводи конфискацију одлучиће након спроведеног поступка пресудом у што краћем року.

Против ове пресуде може се у року од осам дана од њеног уручења изјавити жалба окружном суду, чија је пресуда правоснажна.

Ако се не стави излучни захтев у року прописаном ставом 1 овог члана, може се то учинити у редовном поступку у року од године дана по спроведеној конфискацији.

#### Члан 22

Ако у току спровођења конфискације и у року од осам дана по спроведеној конфискацији не буде стављен никакав излучни захтев, суд који спроводи конфискацију предаће у посед конфисковану имовину државном органу који је надлежан да њом управља, а у погледу непокретности извршиће у јавним књигама и пренос односних права на државу.

#### Члан 23

Ако то изискује природа и значај имовине на коју се односи поступак конфискације, суд ће сам или на предлог надлежног др-



жавног органа још у почетку тог поступка одредити подесно лице, које ће том имовином привремено управљати до коначне судске одлуке о конфискацији, односно до коначне предаје конфисковане имовине државном органу надлежном да њом управља.

#### Члан 24

Конфискованом имовином управља државни орган који је за то надлежан према посебним прописима.

#### Члан 25

Државни органи који нису надлежни да управљају конфискованом имовином не могу ни у току поступка конфискације ни после преласка конфисковане имовине у својину државе узимати на употребу ништа од те имовине без претходног одобрења државног органа надлежног да њом управља, а овај може таква одобрења давати само према постојећим прописима.

#### Члан 26

Уколико је при спроведеној конфискацији пре ступања на снагу овог Закона поступљено противно чл. 4 овог Закона, срески суд, на захтев осуђеног, чланова његове уже породице или лица које је осуђени дужан издржавати, донеће одлуку о односним исправкама и ту ће одлуку спровести.

Против одлуке средског суда има места жалби окружном суду чија је одлука правоснажна.

Захтеви из ст. 1 овог члана могу се стављати у рок од шест месеци по ступању на снагу овог Закона.

#### Члан 27

Ко изврши било какву радњу у намери да осујети конфискацију или секвестрацију, а нарочито ко уништи, оштети, сакрије, отуђи, оптерети или смањи вредност имовине, казниће се лишењем слободе до пет година а у тежим случајевима лишењем слободе с принудним радом до десет година уколико за то дело другим законом није предвиђена тежа казна.

#### Члан 28

Ко без законског основа држи било какву имовину на коју се односи конфискација, секвестрација или друго обезбеђење и ову на позив надлежног органа за управу народном имовином не врати држави у потпуности и у стању у ком је била кад је почео држати, или пропусти да пријави такву имовину, казниће се принудним радом до две године и новчано до 20.000 динара.

#### Члан 29

Јавни службеник који не изврши своју службену дужност, прописану овим Законом, или поступи противно његовим одредбама и тиме нанесе штету интересима државе или почини кривично дело из користољубља казниће се по одредбама Закона о заштити народних добара и њиховом управљању.

#### Члан 30

Трошкови спровођења конфискације, секвестрације и осталих обезбеђења по овом Закону иду на терет имовине која се конфискује, секвестрира и обезбеђује.

### Прелазна наређења

#### Члан 31

Срески судови дужни су најдаље до 1 октобра 1946 поднети савезном Министарству правосуђа преко министарства правосуђа народне републике извештај о свом целокупном извршеном раду по чл. 28 Закона о конфискацији имовине и о извршењу конфискације од 9 јуна 1945 године, и то по оним предметима за које су им до дана ступања на снагу овог Закона срески народни одбори и војни судови и команде доставили податке прописане истим чланом наведеног закона. Уколико има таквих предмета несвршених, срески судови дужни су их довршити у истом року, па и њих уврстити у свој извештај.

#### Члан 32

Срески судови који су поступали по чл. 30 Закон о конфискацији имовине и о извршењу конфискације од 9 јуна 1945 године дужни су о свом целокупном извршеном раду по том члану поднети извештај савезном Министарству правосуђа преко министарства правосуђа народне републике најдаље до 1 октобра 1946 године. У истом овом року срески судови дужни су довршити рад по таквим несвршеним предметима, уколико их има, па и њих уврстити у свој извештај.

#### Члан 33

Овај Закон ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

### Президијум Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије

Секретар,  
Миле Перуничкић, с. р.

Претседник,  
др. Иван Рибар, с. р.

## **Б МЕЂУНАРОДНИ ПРОПИСИ**

### **1. СТАТУТ МЕЂУНАРОДНОГ ВОЈНОГ СУДА**

#### **I СASTАВ МЕЂУНАРОДНОГ ВОЈНОГ СУДА**

##### **Члан 1**

На основу Споразума од 8 августа 1945 године, потписаног од Владе Сједињених Америчких Држава, Привремене Владе Француске Републике, Владе Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске и Владе Савеза Совјетских Социјалистичких Република, биће установљен Међународни војни суд (у будуће назван „Суд“) ради правичног и брзог суђења и кажњавања главних ратних злочинаца Европске Осовине.

##### **Члан 2**

Суд ће се састојати од четири члана, сваки са једним замеником. Свака од Потписница именоват ће једног члана и једног заменика. Заменици ће, у колико буду могли, присуствовати свим седницама Суда. У случају болести било ког члана Суда или немогућности из неког другог разлога да обавља своје функције, замениће га његов заменик.

##### **Члан 3**

Тужилац, оптужени, или њихови браниоци, не могу тражити изузеће Суда, његових чланова или заменика. Свака Потписница може заменити свога члана Суда или његовог заменика из здравствених или других оправданих разлога, с тим да се за време суђења замењивање може вршити само замеником.

##### **Члан 4**

а) Присуство сва четири члана Суда или заменика, за било ког отсутног члана, неопходно је за кворум.

б) Чланови Суда, пре почетка сваког суђења, споразумеће се између себе о избору Претседника који ће водити претрес за време целог суђења, или другачије, ако се споразумеју гласовима бар

три члана. Прихвата се принцип турнуса претседништва у случају више суђења. Ако се пак нека седница Суда одржи на територији једне од четири Потписнице. Суду ће председавати претставник те Потписнице.

в) Сем у горе наведеним случајевима, Суд ће доносити одлуке већином гласова; у случају једнаке поделе гласова одлучује глас Претседника. одлуке о кривици и осуди важиће само тада ако најмање три члана Суда гласају за њих.

#### Члан 5

У случају потребе, и према броју предмета који имају бити суђени, могу се установити и други судови; оснивање, функције и поступак сваког суда биће идентични и управљаће се по овом Статуту.

### II НАДЛЕЖНОСТ И ОПШТА НАЧЕЛА\*

#### Члан 6

Суд установљен Споразумом наведеним у члану 1, као суд за суђење и кажњавање главних ратних злочинаца земаља Европске Осовине, надлежан је да суди и кажњава лица, која су било као појединци, било као чланови организације извршили ма који од следећих злочина, радећи у интересу земаља Европске Осовине.

Следећа дела, или било које од њих, јесу злочини који долазе у надлежност Суда и за које је утврђена лична одговорност:

а) Злочини против мира: тојест, планирање, припремање, започињање или вођење агресорског рата или рата којим се крше међународни уговори, споразуми или гаранције, или учествовање у неком заједничком плану или завери за извршење ма ког од горе наведених дела;

б) Ратни злочини: тојест, повреде ратних закона и ратних обичаја. Такве повреде обухватају, али се на њих не ограничавају, убиство, злостављање или одвођење на принудни рад или та који други циљ цивилног становништва окупираних територије, или у окупираним територијама, убиство или злостављање ратних заробљеника, или лица на мору, убијање талаца, пљачкање јавне или приватне имовине, намерно разарање градова, вароши или села, или пустошење неоправдано војном потребом;

в) Злочини против човечности: тојест, убиства, истребљење, поробљавање, депортација и остала нечовечна дела, извршена против било кога цивилног становништва пре или за време трајања рата, 1) или прогањање на политичкој, расној или верској основи

Протокол: 6 октобра 1945. год., који су потписали преставници влада Сједињених Америчких Држава, Уједињеног Краљевства Енглеске и Северне Ирске, Совјетског Савеза и Француске утврдио је исправност текста на руском језику, који на овом месту има стављену запету, док су енглески и француски текст имали та^ку и запету. Ова је исправка не само отклонила несагласност, него је унела јасноћу и прецизност у сам текст. (Пр. ред).

у извршењу или у вези било којег злочина који спада у надлежност Суда, без обзира да ли се тиме врше или не врше повреде закона оне земље где су злочини извршени.

Вође, организатори, потстрекачи или саучесници, који су учествовали у састављању или извршењу неког заједничког плана или завере ради извршења било којег од горе поменутих злочина, одговорни су за сва дела извршена у извођењу таквог плана ма од којег лица.

#### Члан 7

Службени положај оптужених, било као шефова државе или као одговорних службеника у државним надлештвима, неће се сматрати као разлог за ослобођење од одговорности или за ублажавање казне.

#### Члан 8

Чињеница да је окривљени радио по наређењу своје владе или свог претпостављеног, неће га ослободити од одговорности, али се може сматрати као разлог за ублажавање казне, ако Суд нађе да тако захтева правичност.

#### Члан 9

Приликом суђења ма ком поједином члану ма које групе или организације Суд може прогласити (у вези било ког дела за које појединац може бити оглашен кривим) да је група или организација, којој је појединац припадао као члан, била злочиначка организација.

После пријема оптужнице Суд ће објавити на начин који сматра повољним, да оптужба тражи од Суда да учини такво проглашење, а сваки члан организације имаће право да затражи од Суда да му дозволи да буде саслушан по питању злочиначког карактера организације. Суд је овлашћен да усвоји или одбаци то тражење. Ако је тражење усвојено, Суд ће одредити на који ће начин молиоци бити заступани и саслушани.

#### Члан 10

У случајевима кад је Суд неку групу или организацију прогласио за злочиначку, надлежна државна власт сваке од Потписница имаће право да изведе појединца због чланства у тој организацији пред грађански, војни или окупациони суд. У сваком таквом случају злочиначки карактер групе или организације сматра се доказаним и не може бити оспораван.

### Члан 11

Свако лице, које је Суд осудио, може бити оптужено пред грађанским, војним или окупационим судом, наведеним у чл. 10. овог Статута, за какав други злочин осим чланства у некој злочиначкој групи или организацији, и такав суд може, пошто га пронађе кривим, изрећи му казну независно и поред оне коју му је Суд изрекао ради учествовања у злочиначкој активности такве групе или организације.

### Члан 12

Суд ће имати право да поведе поступак против лица оптуженог за злочине предвиђене у члану 6. овог Статута у његовом отсуству, ако то лице није пронађено или ако Суд, из било ког разлога, нађе да је нужно, у интересу правде, да обави расправу у његовом отсуству.

### Члан 13

Суд ће сам донети прописе о овом поступку. Ти прописи не смеју бити у противречности са одредбама овог Статута.

## III КОМИСИЈА ЗА ИСТРАГУ И ГОЊЕЊЕ ГЛАВНИХ РАТНИХ ЗЛОЧИНАЦА

### Члан 14

Свака ће Потписница именовати Главног тужиоца за испитивање оптужби и гоњење главних ратних злочинаца.

Главни тужиоци ће радити као комисија кад је у питању:

- а) да се споразумеју о плану појединачног рада сваког од главних тужилаца и његовог персонала,
- б) да установе коначну листу главних ратних злочинаца којима треба да суди Суд,
- в) да одобре оптужницу и документа, који се имају поднети са њом,
- г) да предаду Суду оптужницу и исправе које јој се прилажу,
- д) да саставе и препоруче Суду да одобри нацрт прописа о поступку, о коме је реч у чл. 13. овог Статута. Суд има право да прихвати, са изменама или без измена, или да одбаци предложене прописе.

Комисија ће по свим горе поменутих питањима решавати већином гласова и именоваће претседника, како то буде најпогодније и у складу са принципом турнуса; гко дође до једнаке поделе гласова по питању одређивања оптуженог коме треба да суди Суд, или по питању злочина који треба да му се ставе на терет, биће усвојен онај предлог, који је учинила страна која предлаже да тај оптужени има бити суђен или да се против њега имају изнети такве оптужбе.

## Члан 15

Главни ће тужиоци појединачно, а у међусобној сарадњи, вршити следеће дужности:

- а) извиђање, прикупљање и прибављање свих потребних доказа пре или за време претреса,
- б) припремање оптужнице која се подноси на одобрење комисији у складу са тачком в) чл. 14.
- в) претходно испитивање свих потребних сведока и оптужених,
- г) наступање на претресу у својству тужиоца,
- д) именовање заступника за вршење појединих дужности које им се могу доделити,
- ђ) предузимање других радњи које се могу сматрати потребним за припрему и вођење претреса.

Подразумева се да ниједан сведок или оптужени, притворен било од које потписнице, неће бити одузет од те Потписнице без њене сагласности.

## IV ГАРАНТИЈЕ ПРАВА ОПТУЖЕНИХ

## Члан 16

Да би се оптужницима осигурало правично суђење, примењиваће се следећи судски поступак:

- а) Оптужница ће обухватити у потпуности све основе које у појединости одређују оптужбе које се стављају на терет оптуженима. Оптуженом ће се уручити препис оптужнице и свих докумената приложених уз оптужницу на језику који он разуме, благовремено пре суђења.
- б) За време истраге или суђења, оптужени ће имати право да пружи свако објашњење које се односи на оптужбу подигнуту против њега.
- в) Истрага над оптуженим и суђење водиће се на језику који оптужени разуме или ће се преводити на тај језик.
- г) Оптужени ће имати право да се пред судом брани сам или уз помоћ браниоца.
- д) Оптужени ће имати право да у току суђења сам или преко свог браниоца износи доказе у прилог своје одбране и да поставља унакрсна питања сваком сведоку предложеном од стране оптужбе.

## V ОВЛАШЋЕЊА СУДА И ВОЂЕЊЕ ПРЕТРЕСА

## Члан 17

Суд је овлашћен:

- а) да позива сведоке на претрес, да затражи њихово присуство и сведочење и да им поставља питања,
- б) да испита сваког оптуженог,

- в) да захтева подношење докумената и другог доказног материјала,
- г) да заклиње сведоке,
- д) да именује службенике за обављање сваког задатка који буде одредио Суд, укључујући и овлашћење да могу сакупљати доказе.

#### Члан 18

Суд ће:

- а) ограничити суђење само на потребна саслушавања по питањима која је истакла оптужба,
- б) предузети строге мере да спречи сваку радњу која би проузроковала непотребно одуговлачење, и одбациће расправљање о ирелевантним питањима и тврдњама било које врсте,
- ц) поступати одлучно према свакој непослушности, примењујући одговарајућу казну, укључивши искључење ма кога оптуженог или његовог браниоца са неколико или са свих даљих седница, али под условом да се не нанесе штета утврђивању оптужби.

#### Члан 19

Суд неће бити везан формалним прописима доказног поступка. Он ће прихватити и применити у највећој могућој мери експедитивно и неформално поступање и мора примити сваки доказ који му се чини да има доказну вредност.

#### Члан 20

Суд може захтевати да буде обавештен о природи сваког доказа пре него што му буде поднет, тако да може оценити његову важност.

#### Члан 21

Суд неће захтевати доказе за ноторне чињенице, већ ће их узети на судску оцену. Тако исто узеће на судску оцену званична документа влада и извештаје Уједињених нација, укључујући и акте и документа комисија, установљених у разним савезничким земљама, за утврђивање ратних злочина, као и извештаје и налазавајних или других судова било које од Уједињених нација.

#### Члан 22

Стално седиште Суда биће у Берлину. Први састанци чланова Суда и главних тужилаца одржаће се у Берлину, на месту које буде одредио Контролни Савет за Немачку. Прво суђење биће одржано у Нирнбергу, а остала ће се одржати на оним местима које Суд буде одредио.



### Члан 23

Један или више главних тужилаца може учествовати у оптужби сваког од процеса. Сваки главни тужилац обављаће своју функцију лично, или преко једног или више лица које он буде овластио.

Функцију браниоца оптуженог на његов захтев може вршити било који бранилац професионално квалификован да заступа пред судом своје земље, или било која друга личност коју може специјално за то овластити Суд.

### Члан 24

Поступак на суђењу обавиће се следећим редом:

- а) Оптужница ће се прочитати пред Судом.
- б) Суд ће упитати сваког оптуженог да ли се осећа кривим или не.
- в) Оптужба ће дати уводну реч.
- г) Суд ће записати оптужбу и одбрану које доказе (ако их има) желе да поднесу Суду, а Суд ће решити о допуштању сваког од тих доказа.
- д) Прво ће бити испитани сведоци оптужбе а затим сведоци одбране. После тога ће се, дозволити противдокази било оптужбе било одбране за које Суд нађе да се могу допустити.
- ђ) Суд може поставити свако питање било ком сведоку и било ком оптуженом у свако доба.
- е) Оптужба и одбрана могу испитивати и постављати унакрсна питања сваком сведоку и сваком оптуженом који даје исказ.
- ж) Одбрана ће дати своју реч пред Судом.
- з) Оптужба ће дати своју реч пред Судом.
- и) Сваки оптужени моћи ће дати своју последњу реч пред Судом.
- ј) Суд ће донети пресуду и изрећи осуду.

### Члан 25

Сви званични документи и све изведене судске процесне радње биће састављени на енглеском, француском и руском језику, као и на језику оптуженог. На језик државе у којој Суд заседава превешће се онолико из записника као и из поступка, колико Суд сматра да је пожељно у интересу правде и јавног мњења.

## VI ДОНОШЕЊЕ ПРЕСУДЕ

### Члан 26

Одлука Суда о кривици или ослобођењу од кривице сваког оптуженог садржаваће разлоге на којима се она заснива и биће коначна, и против ње нема жалбе.

#### Члан 27

Суд ће имати право да оптуженом, чија је кривица утврђена, изрекне казну смрти или другу казну, коју он буде нашао за праведну.

#### Члан 28

Поред сваке казне коју буде изрекао, Суд може осуђеног лишити сваке украђене имовине и наредити да се она преда Контролном Савету за Немачку.

#### Члан 29

У случају кривице, пресуда ће бити извршена у сагласности са наређењима Контролног Савета за Немачку, који може у свако доба да казну смањи или на други начин измени осуду, али не може поопштити казну. Ако Контролни Савез за Немачку, пошто је оптужени суђен и осуђен, открије нове доказе, који, према мишљењу Савета могу бити основ нове оптужбе против њега, он ће пријавити комисији установљеној по члану 14., да би она предузела мере које сматра за оправдане, имајући у виду интересе правде.

### VII ТРОШКОВИ

#### Члан 30

Трошкове Суда и суђења поднеће Потписнице на терет фонда одређеног за издржавање Контролног савета за Немачку.

**2. СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ СЈЕДИЊЕНИХ  
АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, ПРИВРЕМЕНЕ ВЛАДЕ  
ФРАНЦУСКЕ РЕПУБЛИКЕ, ВЛАДЕ УЈЕДИЊЕНОГ  
КРАЉЕВСТВА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ И СЕВЕРНЕ  
ИРСKE И ВЛАДЕ СОВЈЕТСКИХ СОЦИЈАЛ-  
ИСТИЧКИХ РЕПУБЛИКА У ЦИЉУ ГОЂЕЊА И  
КАЖЊАВАЊА ГЛАВНИХ РАТНИХ ЗЛОЧИНАЦА  
ЕВРОПСКЕ ОСОВИНЕ**

Узевши у обзир да су Уједињене нације с времена на време давале изјаве о својој намери да се ратни злочинци изведу пред суд;

Узевши у обзир да је Московска декларација од 30. X. 1943. године о немачким зверствима у окупираној Европи одредила да они немачки официри и војници и чланови националсоцијалистичке партије који су одговорни за зверства и злочине, или су у њима учествовали, имају бити враћени у државе у којима су њихова одвратна дела извршена, да би им било суђено и да би били кажњени по законима тих ослобођених земаља и од ослобођених влада, које ће у њима бити установљене;

И узевши у обзир да је та Декларација одредила да се тиме не прејудуцира случај злочинаца чији злочини немају никакво посебно географско опредељење а који ће бити кажњени по споразумној одлуци савезничких влада;

Влада Сједињених Америчких Држава, Привремена влада Француске Републике, Влада Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске и Влада Савеза Совјетских Социјалистичких Република (даље у тексту назване „Потписнице“), радећи у интересу свих Уједињених нација, а преко прописно овлашћених претставника склопиле су овај Споразум:

#### Члан 1

После саветовања са Контролним саветом за Немачку, установиће се Међународни војни суд за суђење ратним злочинцима, чија кривична дела немају никакву посебну географску опредељеност, и то без обзира да ли ће они бити оптужени појединачно, или као чланови организације или група, или у оба својства.

#### Члан 2

Састав, надлежност и функције Међународног војног суда биће оне који су означене у Статуту, приложеном овом Споразуму, а који чини саставни део овог Споразума.

## Члан 3

Свака од Потписница предузеће потребне кораке да, ради истраге и ради суђења, стави на расположење главне ратне злочинце, који су код ње притворени и којима треба да суди Међународни војни суд. Потписнице морају учинити све напоре да се успешно спроведе истрага по оптужбама и да дође до суђења пред Међународним војним судом и оним главним ратним злочинцима, који се не налазе на територији било које од Потписница.

## Члан 4

У овоме Споразуму ништа не ограничава примену одредбе Московске декларације о повратку ратних злочинаца у оне земље, у којима су они починили злочине.

## Члан 5

Свака Влада Уједињених нација може приступити овом Споразуму тиме што ће дипломатским путем доставити своју пријаву Влади Уједињеног Краљевства, која ће о том приступању обавестити друге потписнице и владе које су приступиле Споразуму.

## Члан 6

Овим Споразумом се не дира у надлежност или овлашћења било којег националног или окупационог суда, који је установљен, или који ће бити установљен на ма којој савезничкој територији, или у Немачкој, ради суђења ратним злочинцима.

## Члан 7

Овај ће Споразум ступити на снагу на дан потписа и остаће на снази за период од годину дана, а важиће и после тога, уз право било које од Потписница, да дипломатским путем саопшти месец дана раније своју намеру да тај Споразум откаже.

У потврду овога доле потписани су потписали овај Споразум.

Састављено у четири примерка у Лондону 8. августа 1945. године и то сваки примерак на енглеском, француском и руском, с тим да је сваки текст подједнако аутентичан.

За Владу Сједињених Америчких Држава,  
Роберт Х. Џексон, с. р.

За Привремену Владу Француске Републике,  
Роберт Фалко, с. р.

За Владу Уједињеног Краљевства велике Британије и  
Северне Ирске,  
Ловит, с. р.

За Владу Савеза Совјетских Социјалистичких Република,  
С. Никиченко, с. р.  
А. Трајнин, с. р.

### 3. КОНТРОЛНИ САВЕТ ЗАКОН БРОЈ 10 КАЖЊАВАЊЕ ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ, ЗЛОЧИНЕ ПРОТИВ МИРА И ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ

У циљу извршења одредаба Московске Декларације од 30 октобра 1943 године, Лондонског Споразума од 8 августа 1945 године и Статута донетог на основу њега, и у циљу установљења јединствене законске основе за судски поступак против ратних злочинаца и других преступника у Немачкој, изузев оних за које је надлежан Међународни војни суд; Контролни Савет Прописује следеће:

#### Члан 1

Московска Декларација од 30 октобра 1943 године „О одговорности Хитлероваца за почињена зверства“ и Лондонски Споразум од 8 августа 1945 године „О судском гоњењу и кажњавању главних ратних злочинаца Европске осовине“ чине саставни део овог Закона. Приступање Лондонском Споразуму једне од земаља Уједињених Нација, као што је предвиђено у чл. 5. тог Споразума, неће дати права тој чланици Уједињених нација да учествује или да се умеша у спровођење овог Закона на немачкој територији која се налази под влашћу Контролног Савета.

#### Члан 2

1. Као злочин сматраће се свако од следећих дела:

а) **Злочини против мира.** Започињање инвазије других земаља и агресивним ратовима којима се крше међународно право и уговори, укључујући, али не ограничавајући се на њих, планирање, припрему, започињање и вођење агресорског рата или рата којим се крше међународни уговори, споразуми или гаранције, или учествовање у заједничком плану или завери за извршење било ког наведеног дела.

б) **Ратни злочини.** Зверства или повреде лица или имовине, који претстављају кршење ратних закона или ратних обичаја, укључујући, али не ограничавајући се на њих, убиство, злостављање или депортирање на присилни рад или у било коју другу сврху, цивил-

ног становништва из окупиране територије, убиство или злостављање ратних заробљеника или лица на мору, убијање талаца, пљачке јавне или приватне имовине, намерно разарање градова, вароши и села, или пустошење неоправдано војном потребом.

в) Злочини против човечности. Зверства и повреде, укључујући, али не ограничавајући се на њих, убиство, истребљење, поробљавање, депортовање, затварање, мучење, разбојништво, или друга нечовечна дела, извршена против било ког цивилног становништва, или прогањање на политичкој, расној или верској основи без обзира да ли тиме врше или не врше повреде домаћих закона земље где су злочини извршени.

г) Чланство у злочиначким групама или организацијама које су проглашене злочиначким од Међународног Војног Суда.

2. Сматраће се да је извршило злочин из става 1) овог члана свако лице, без обзира на држављанство или својство у коме је делало, ако је било (а) главни учинилац или (б) саучесник у извршењу сваког таквог злочина или га је наредио или потстицао или (в) се сагласило са њим или (г) је било повезано са плановима или радњама, који су довели до извршења таквог дела или (д) је било члан неке организације или групе, повезане са извршењем неког ратног злочина или (ђ) у вези са ставом 1. (а), ако је имало високи политички, грађански или војни (укључујући Генералштаб) положај у Немачкој или у једној земљи која је Немачкој била савезник, или с њом заједно ратовала (цобелигерентс) или била њен сателит, или је имало високи положај у финансијском, индустријском или привредном животу било које од тих земаља.

3. Свако лице за које се утврди да је криво за било које од горе поменутих злочина може пресудом бити кажњено како то суд сматра праведним. Ова казна може се састојати од једне или више следећих казни:

а) Смртна казна.

б) Доживотни затвор или затвор на одређени број година, са принудним радом или без принудног рада.

в) Новчана казна и затор са или без принудног рада, у случају неплаћања новчане казне.

г) Конфискација имовине.

д) Повраћај неправилно стечене имовине.

ђ) Одузимање појединих или свих грађанских права.

Свака имовина за коју Суд прогласи да је неправично стечена или чији повраћај одреди, предаће се Контролном Савету за Немачку, који ће одлучити о располагању са њом.

4. (а) Званични положај ма ког лица, без обзира да ли је државни поглавар или одговорни службеник у једном владином надлештву, не ослобађа га одговорности за један злочин, али може бити узето у обзир за ублажење казне.

(б) Чињеница да је неко лице делало на основу наређења своје владе или претпостављеног не ослобађа га одговорности за један злочин, али може бити узето у обзир за ублажење казне.

5. Ни у коме суђењу или поступку по злочину о коме је реч у овом Закону, оптужени нема права на коришћење било каквих привилегија из периода од 30 јануара 1933 године до 1 јула 1945 године, нити ће било какав имунитет, помиловање или амнестија, издати за време нацистичког режима, бити узимани у обзир приликом суђења или изрицања казне.

### Члан 3

»1. Свака окупаторска власт у Немачкој унутар своје окупационе зоне:

• (а) Имаће права унутар такве зоне ухапсити лица осумњичена да су извршила злочин, укључујући лица која су оптужена ради злочина од једне од чланица Уједињених Нација и узети под своју контролу имовину, непокретну и покретну, која је била сопственост или под контролом поменутог лица, док се не донесе одлука о евентуалном располагању са њом.

(б) Достављаће Правном одељењу имена свих осумњичених због злочина, ако су ови ухапшени, разлоге због којих су затворени и места где су затворени, као и имена и боравиште сведока.

(в) Предузеће сходне мере да сведоци и докази буду на располагању кад то буде затражено.

(г) Имаће право да сва тако ухапшена и оптужена лица, уколико нису према одредбама овог Закона предата другој власти или пуштена, преда на суђење одговарајућем суду. Ако се ради о злочинима извршеним од лица немачко држављанства или народности против лица немачког држављанства или народности, или од лица без држављанства, такав суд може бити и немачки суд, ако то дозволе окупаторске власти.

2. Сваки командант зоне одредиће за своју зону Суд који ће судити лицима оптуженим за дела по овом Закону, као и поступак пред тим Судом. Ништа што је саржано у овом Закону неће нарушити или ограничити надлежност или овлашћења суда већ установљеног, или који ће се још установити у некој зони од команданта зоне, или Међународног војног суда установљеног Споразумом од 8 августа 1945 године.

3. Лица која Међународни војни суд затражи ради суђења неће бити суђена без пристанка Комитета главних тужилаца. Сваки командант зоне предаће таква лица која се налазе унутар његове зоне на захтев том комитету и ставиће му на расположење сведоке и доказе.

4. Лица за која је познато да су затражена ради суђења у другој зони или ван Немачке, неће бити суђена пре одлуке донете према чл. 4, сем ако је чињеница о њиховом хапшењу била достављена сходно ставу 1(6) овог члана, ако су од тога прошла три месеца и ако никакав захтев за предају о којој је реч у чл. 4 није био примљен од стране команданта зоне о којој је реч.

5. Извршење смртних пресуда може бити одложено али не више од месец дана од како је пресуда постала коначна, ако командант зоне има разлоге да верује да би сведочење осуђеног лица могло бити корисно у истрази или суђењу злочина унутар или ван његове зоне.

6. Сваки ће командант зоне предузети мере ради извршења пресуда надлежних судова у погледу оне имовине која је узета под његову контролу, а на коју се односе пресуде, како он буде нашао за сходно у интересу правде.

#### Члан 4

1. Кад се за неко лице које се налази у једној зони у Немачкој, наведе да је починило злочин из члана 2 у некој земљи сем Немачке или у некој другој зони, влада те земље или командант ове последње зоне, већ према случају, може затражити од команданта зоне, у којој се лице налази, да оно буде ухапшено и предато ради суђења земљи или зони у којој је злочин почињен. Овакав захтев за предају командант који захтев за предају буде примио ће усвојити, сем у случају ако он сматра да је то лице затражено ради суђења или као сведок од стране Међународног војног суда, или да је такво лице затражено ради суђења или као сведок у Немачкој или у некој другој земљи, која није она која је захтев упутила, или кад командант није убеђен да треба извршити предају, а у сваком од тих случајева он ће имати право да упути захтев Правном одељењу Савезничке контролне управе. Слична процедура ће се применити у погледу сведока, прибављања материјала и других форми доказа.

2. Правно одељење ће разматрати све поднете му захтеве и донеће одлуке по њима сходно ниже наведеним принципима, а његова ће се одлука саопштити команданту зоне.

(а) Лице које је затражено ради суђења или као сведок од стране једног Међународног војног суда неће бити предато на суђење нити ће то лице моћи бити тражено да сведочи ван Немачке, већ према случају, осим по одобрењу Комитета главних тужилаца који раде на основу Лондонског Споразума од 8 августа 1945 године.

б) Са лицем које је затражено ради суђења од стране неколико власти (сем једног Међународног војног суда) поступаће се сходно следећим принципима о праву првенства:

(1) Ако је једно лице затражено ради суђења у зони у којој се налази, оно неће бити издато за суђење на другом месту, сем ако је учињен споразум за његов повратак после суђења.

(2) Ако је неко лице затражено ради суђења у некој зони другој него где се налази, оно ће бити издато првенствено тој зони а не изван Немачке, осим ако је учињен споразум да ће бити враћено у ту зону после суђења на другом месту.



(3) Ако је неко лице затражено за суђење ван Немачке од стране две или више чланица Уједињених нација, а држављанин је једне од њих, ова чланица Уједињених нација ће имати првенство.

(4) Ако је неко лице затражено за суђење ван Немачке од стране више земаља, од којих нису све чланице Уједињених нација, чланица Уједињених нација ће имати првенство.

(5) Ако је неко лице затражено за суђење ван Немачке од стране две, или више чланица Уједињених нација, тада, под условом члана 4 2 6) (3), првенство ће имати она чланица Уједињених нација која је подигла најозбиљније оптужбе и поред тога ове поткрепила доказима.

#### Члан 5

Предаја лица ради суђења на основу члана 4 овог Закона учиниће се на молбу влада или команданата зона на такав начин, да предаја злочинца једној јурисдикцији неће постати средство спречавања или непотребног одлагања извршења правде на другом месту. Ако у року од шест месеци изручено лице није било осуђено од стране суда зоне или земље којој је издато, тада ће такво лице бити враћено на захтев команданта зоне где се то лице налазило пре предаје.

У Берлину, 20 децембра 1945 године

Јозеф Т. Мек Нернеј,  
генерал Армије САД

Бернард Л. Монтгомери  
фелд-маршал

Луис Келз,  
генерал корпуса

за Пјера Кенига  
Армијског генерала

Георгиј Жуков,  
маршал Совјетског Савеза

#### 4. СПИСАК ОСТАЛИХ МЕЂУНАРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

1. Конвенција законима и обичајима рата на копну, Хаг, 18. 10. 1907. г.
2. Правилник о законима и обичајима рата на копну, Хаг, 18. 10. 1907. г.
3. Декларација о забрани употребе зрна која се лако распрскавају и шире у људским телима, Хаг, 29. 7. 1899. г.
4. Декларација о забрани употребе зрна којима је једини циљ ширење отровних и загушљивих гасова, Хаг, 29. 7. 1899. г.
5. Протокол о забрани употребе у рату загушљивих, отровних или сличних гасова и бактеоролошких средстава, Женева, 17. 6. 1925. г.
6. Конвенција о поступању са ратним заробљеницима, Женева, 27. 7. 1929. г.
7. Конвенција за побољшање судбине рањеника и болесника у оружаним снагама у рату, Женева, 27. 7. 1929. г.
8. Конвенција о заштити грађанских лица за време рата, Женева, 27. 7. 1929. г.
9. Конвенција за побољшање судбине рањеника, болесника и бродовласника оружаних политичких снага, 27. 7. 1929. г.
10. Декларација о зверствима Московска конференција, 19.-30. 10. 1943. г.